

Naturstyrelsen

Naturmål for Bringe Mose

Dato for udarbejdelse: 09/09 - 2024

Dato for gennemgang med forpagter: 26/02-2025

Evt. Revision: version 1, revideret d 10/09 2025

J.nr. 21/16056

Ref. CAMHH

Lokalitet

Bringe Mose findes i den vestlige del af Flyvestation Værløse og ligger ved byen Knardrup. Det er et gammelt sø- og moseareal, som bærer præg af tidligere tørvegravning. Der er spredte søer, pilekrat og lysåben natur.

I dag bliver Bringe Mose afgræsset med naturplejekvæg, og har været det siden starten af år 2000. Hegningen udgør i alt 66,4 ha. Der findes indre hegn til at styre græsningstrykket.

Bringe Mose - Foldoversigt

This aerial map of Bringe Mose is divided into six numbered regions (1-6) outlined in yellow. The map includes various geographical features such as fields, forests, and a central water body. Numerous sites are marked with colored dots and labeled: blue dots for 'Klaplæge', purple dots for 'Metallåge', yellow dots for 'Stente', and red dots for 'Spiralled'. Specific labels include 'Spiralled 23N', 'Metallåge 12N', 'Spiralled 34SØ', 'Spiralled 23V', 'Stente', 'Metallåge 2S', 'Metallåge 2Ø', 'Metallåge 12S', 'Klaplæge', 'Spiralled 3V', 'Spiralled 34S', 'Spiralled 4N', 'Metallåge 4 Startbane', 'Spiralled 4Midt', 'Spiralled 4Ø', 'Metallåge 4Ø', 'Spiralled 45V', 'Spiralled 4SØ', 'Metallåge 4 SØ', 'Spiralled 45S', 'Metallåge 56N', 'Spiralled 6Ø', 'Spiralled 56Ø', 'Hestelåge 5S', and 'Metallåge 5S'. A scale bar at the bottom left indicates 0, 100, and 200 meters. A north arrow is located in the top right corner. A legend at the bottom left explains the symbols used.

● Klaplæge
Hegning + indre Hegn — spiralled og stenter
● Metallåge
● Stente
● Spiralled

Formålet med naturforvaltningen på arealet

De overordnede formål for naturforvaltningen er at skabe et sammenhængende moseområde, hvor de positive arter kan øge deres udbredelse og spredning på arealet, og bekæmpelse af bjørneklo på arealet. Derudover skal vedopvækst holdes nede, således at pilekrat ikke breder sig til at dominere arealet. Bjørneklo bekæmpes i henhold til lovgivningen.

Det langsigtede mål er at sikre og udvikle de naturpotentialer, der findes på arealet. Hensigten med græsningen er at skabe variation inden for de karakteristiske plante-, insekt- og paddearter, der er tilknyttet naturtyperne sø, mose, eng og overdrev. Der skal sikres en varieret græsningsstruktur med både høj og lav vegetation og bedre mulighed for tuedannelse, som skaber bedre betingelser for urtevegetation, så insekter, svampe og padder kan indfinde sig.

Et vigtigt formål med græsningen er også at bekæmpe og holde bjørnekloen nede. Der skal sikres et passende antal dyr på området om sommeren til, at dyrene bekæmper bjørnekloen. Hvis dyrene ikke bekæmper bjørnekloen som ønsket, er det forpagters ansvar at bekæmpe og fjerne bjørnekloen fra området. Der skal være særligt fokus på fold 4 i sommerperioden for at bekæmpe bjørnekloen med kreaturerne.

Der findes indre hegn på arealet for at sikre naturpleje på hele arealet, og for at kunne styre dyrene for bedst muligt at kunne bekæmpe bjørneklo. Der bliver fjernet pil med maskine for at kvæget har adgang til områder med bjørneklo. Helårsgræsningen har bl.a. til formål at holde pilen nede, og bekæmpelse af bjørneklo inden for hegnslinjen.

Det tilsigtes, at Bortforpagter og Forpagter besigtiger området hvert år i august/september måned.

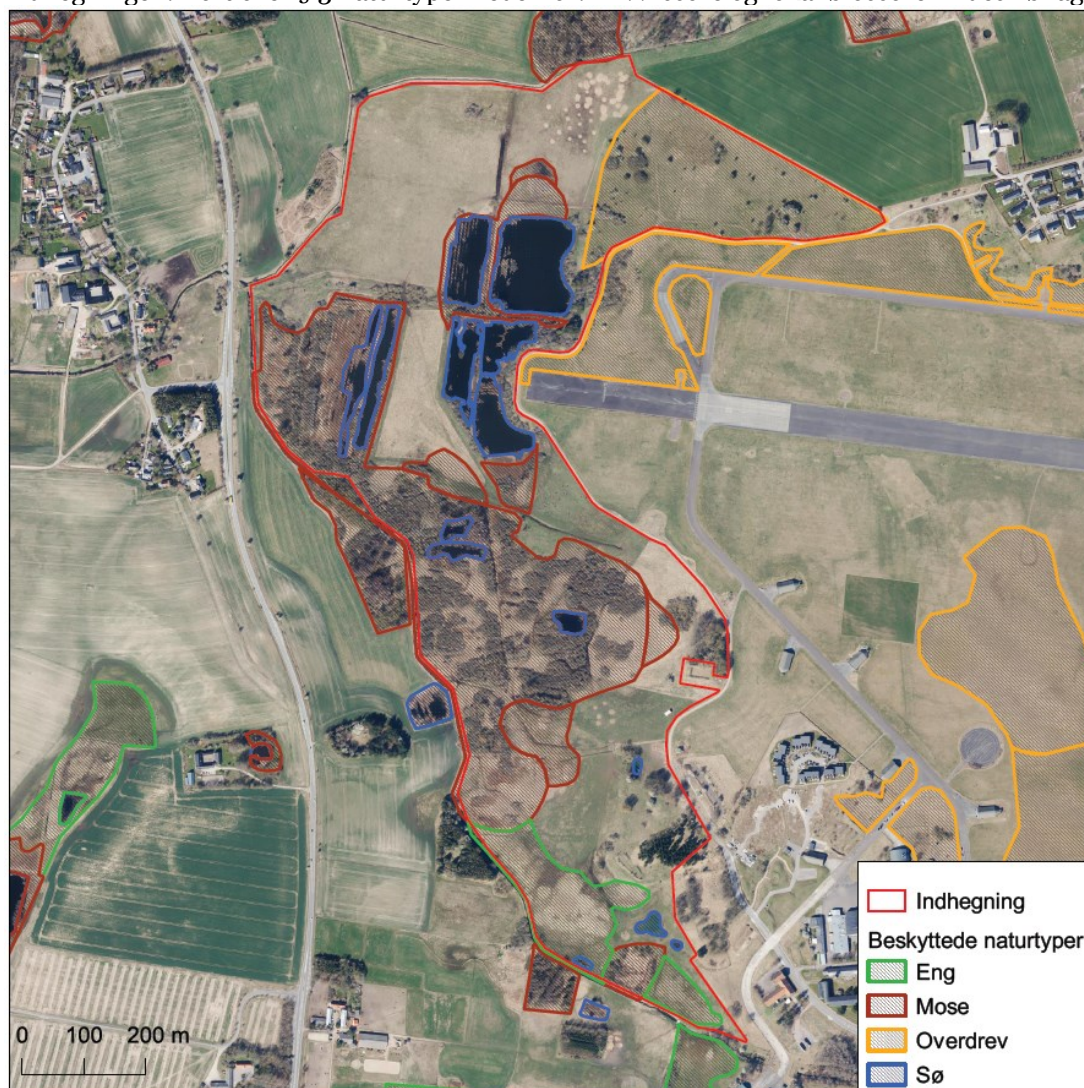
Målet er at reducere mængden af næring. Derfor må der ikke tilskudsfodres, men antallet af dyr må tilpasses ud fra hvor meget græs, der findes på arealet. Der må tilskudsfodring ved force majeure efter aftale med NST.

Der må som udgangspunkt ikke tages slæt. Såfremt det dog ses hensigtsmæssigt at tage slæt, kan dette ske i fold 3 efter aftale med NST.

Tilstand

Arealet har en rimelig naturtilstand men med mange muligheder for udvikling. Der ønskes bedre betingelser for padder, insekter og urtevegetation.

Arealet er ikke omfattet af Natura 2000, men der er beskyttet § 3 overdrev, eng, mose og sø inden for indhegningen. Kort over § 3 naturtyper nedenfor. HNV-score og lokal bioscore findes i bilag.

Særlige forhold

Der er offentlig adgang i indhegningen, og der findes både trampestier og ridestier.

Der er ingen fortidsminder på arealet, der skal tages hensyn til. Der kan tilskudsfordres ved force majeure, sker det på indtegnede områder på første kortmateriale og kun efter aftale med NST.

Fokusarter og/eller struktur

Ønsket struktur for græsning. Den sydlige del af arealet (eng) fremstod varieret med høj og lav vegetation samt tuedannelse. (foto: april 2023).

Ønsket struktur for græsning ved mosen i nord. Fremstod varieret med høj og lav vegetation, og græsning helt ned til søens brink. (foto: april 2023)

*Ønsket struktur
for græsning på
overdrev i nord.
Græsset godt ned
men med spredt
buskvegetation.
(foto: april 2023)*

*Ikke ønsket
struktur for
græsning på
lysåbne arealer.
Kun lav
vegetation, ingen
variation.
(foto: april 2023)*

Beskyttelse, arealudpegning og registreringer

Lokalitet	Naturværdi	International beskyttelse	National beskyttelse (NBL §3, fortidsminder mm.)	Fredning og/eller reservat
Bringe Mose, Flyvestation Værløse	Lokal bioscore: 1-7	Natura 2000: Nej	§ 3 overdrev, eng, mose, sø	Nej
66,4 ha	HNV: 3-8	Bilag IV: Dværgflagermus Troldflagermus Spidssnudet frø	Ingen fortidsminder	

Driftshistorie

Området bærer præg af tørvegravning. Det er et tidligere udyrket naturareal, som løbende er blevet plejet med afpudsning og nedskæring af Forsvaret, der ejede arealet i den tid. Arealet har været græsset siden starten af år 2000, først af kommunen og siden 2013 af Naturstyrelsen. Der er taget slæt nogle gange. Arealet har ikke været drænet.

Området rummer et krigsdeponi, der er V2-kortlagt, og som har været frahegnet siden 2019.

Området rummer et V2-kortlagt tidligere losseplads og brændstofdepot. Der blev i 2014-2015 udtaget blodprøver fra får, som havde græsset i området. Blodprøverne viste ikke tegn på intoxication med tungmetaller.

Tidligere har Naturstyrelsen søgt og fået dispensation fra Naturbeskyttelsesloven (§3) til at rydde mindre tracéer i pilekrattene, så de græssende dyr fik adgang til den bjørneklo som stod i pilekrattet. Tracéerne er med tiden groet til, og dyrene har ikke længere adgang. Naturstyrelsen forventer at få tilladelse til at slå nogle 5-8 meter brede tracéer ind i pilekrattet, hvor bjørnekloen er til stede, og derved gøre det muligt for kvæget at komme ind krattet og æde bjørneklo.

Forvaltningstiltag

Lokalitet	Græsnings-tryk SK/ha	Dyreracer	Tilskuds-fordring ja/nej - lokalitet	Tidspunkt for indsats ved udbinding brug: sommer, vinter, helårsgræsning	Andre indsatser brand, rydning, slæt, vandstandsforhold
Bringe Mose, Flyvestation Værløse 66,4 ha	Ca. 1 SK/ha (max 18 dyr om vinteren, max 80 dyr om sommeren) <i>Beregning: over året max gns. 65,4 dyr på arealet / 62 ha = 1 SK/ha</i>	Robuste og lette kreatur, fx Galloway, Angus, Skotsk højlandskvæg og Dexter	Nej (kun ved force majeure på aftalte lokaliteter)	Helårsgræsning	Rydning og evt. slæt. Udlægning af 50 sten i fold 2.

Evt. Planteliste - indikator for naturtilstand

Disse arter, som indikerer god naturtilstand på lysåbne naturtyper, er fundet på arealet (arter med score mellem 4 og 7). Derudover findes følgende invasive- og/eller problemarter (score -1).

Se appendiks 1 i Fredshavn et al (2012). Naturstyrelsens registreringsprojekt 2011-13.

<https://mst.dk/media/114434/tekniskanvisningtilfeltregistrering.pdf> og

Fredshavn, J.R. & Ejrnæs, R. (2007). Beregning af naturtilstand.

https://www.dmu.dk/Pub/FR599_2udgave.pdf

Art	Score
Dynd-padderok	4
Hirse-star	4
Tormentil	6
Vinget perikon	4
Gul iris	4
Grøn star	4
Dusk-fredløs	5
Kær-snerre	4
Frøbid	4
Vejbred-skeblad	4
Glanskapslet siv	4

Art	Score
Kæmpe-bjørneklo	-1
Pastinak	-1
Sildig gyldenris	-1
Rød hestehov	-1

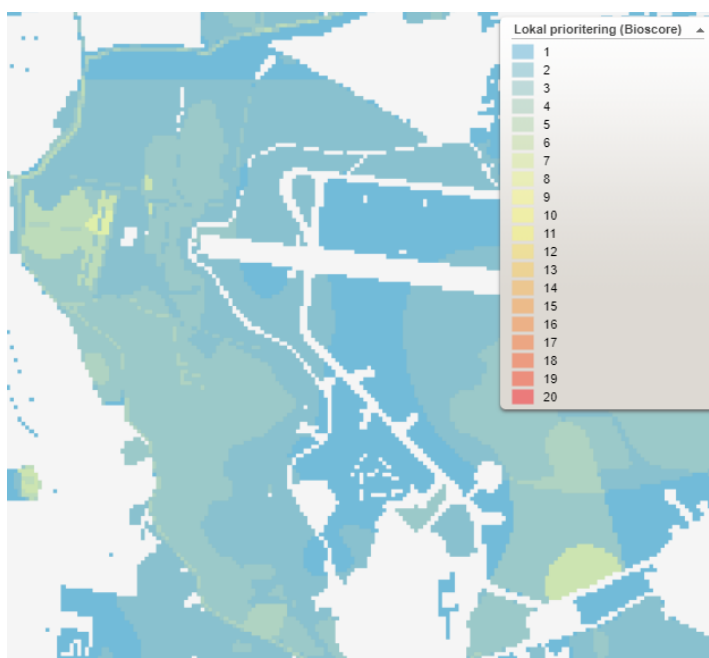
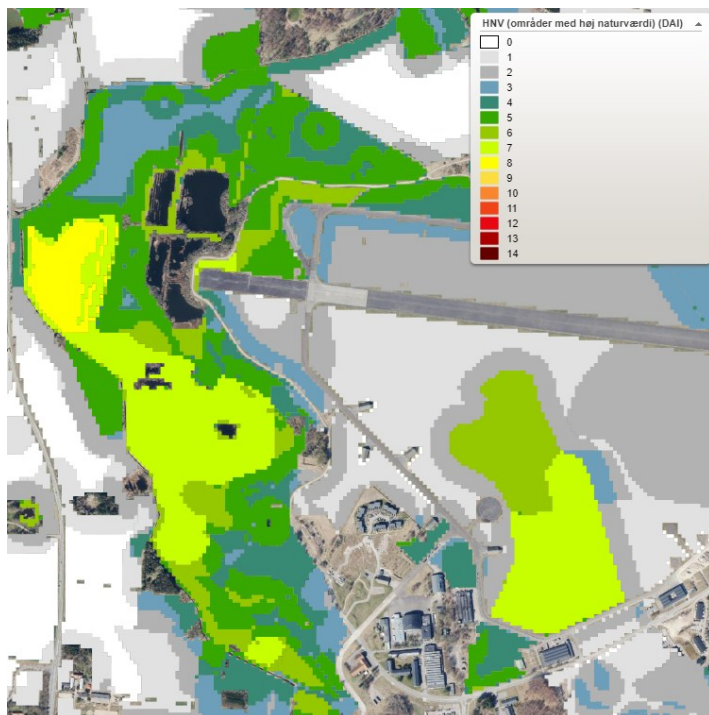
Vand-skræppe	4
Kær-galtetand	4
Tykbladet ærenpris	4
Stor andemad	4
Kær-padderok	4
Kær-tidsel	4
Dværg-star	5
Hirse-star	4
Almindelig knopurt	5
Bugtet kløver	5
Græsbladet fladstjerne	4
Aks-tusindblad	4
Muse-vikke	4
Læge-ærenpris	5
Almindelig sumpstrå	4
Voldtimian	5

Evaluerings (ved næste revision af forpagtningsaftale- max 5 år)

Emne	Opnåelse	Beskrivelse
Er beskrevne indsatser gennemført?	<i>Delvis</i>	<i>Der skal fortsat bekæmpes bjørneklo på arealet.</i>
Er beskrevne målsætninger opnået?	<i>Ja</i>	
Er der nye trusler eller problematikker identificeret?	<i>Nej</i>	
HNV eller bioscore stabil eller forbedret?	<i>Ja</i>	
Hvis Natura 2000, er naturtilstanden jfr. NOVANA afrapporteringen forbedret?	<i>Ikke relevant</i>	
Skal arealets målsætning eller virkemidler revideres?	<i>Ja</i>	<i>Der skal ryddes tracéer i pilekrattet for, at kreaturerne har adgang til arealer med bjørneklo. Dette skal ske med maskine.</i>
Er nye sjældne eller beskyttede arter registreret på arealet?	<i>Nej</i>	
I hvilket omfang er indikatorer for god naturtilstand tilstede?	<i>Krat, naturlig hydrologi og tuer</i>	
Er forvaltningstiltag beskrevet i naturmål revideret efter udbudsrunder?	<i>Ja/nej</i>	
Andet		

Bilag

Kort (HNV og lokal bioscore)

Løbende notater om arealer og dyrehold

Naturstyrelsen har til hensigt, at øge brugen af græssende dyr i forbindelse med bekæmpelse af bjørneklo. Naturstyrelsen ser derfor gerne, at dyrene placeres i de hegninger, hvor bjørnekloen forekommer, og områder hvor bjørnekloen ikke er tilstede frahegnes i starten af sommergræsnings-sæsonen. Naturstyrelsen vil gerne øge intensiteten på sommergræsning ved at øge antallet af kreaturer om sommer fra 60 til 80 dyr på arealet. Hvis det bliver nødvendigt pga. føderessourcer så fjernes dyrene allerede i august. Der opsættes endnu et skur til kreaturerne.

Naturstyrelsen sørger for, at de græssende dyr har adgangsmuligheder ind i pilekrattene via. Tracéer. Hvis dyrene ikke får bekæmpet bjørnekloen, er det forpagters ansvar selv at bekæmpe og fjerne bjørnekloen manuelt.